

ten. Dugo se mu-
u ribarsku rutinu

ma je riba u zadnji
io pridići iz vode,
mom vrhu gubice
je njegov blinker
?»

mlinaru svoju ne-
storijama zadruga
procijenivši sret-
sila sa oko devet

dana i moj Josu
hu«, kada nakon
dinar u Karlovac
a u gubici njegov
nas kao relikviju
i pokazao to ne-
u se to desilo i

mlinar je i po više puta u danu išao da baci svoj blinker (i on je ribič) da okuša sreću da štuka zagriže. no tek nakon sedam dana je ona »raubala« i postala mlinarov plijen. Kako nije nekoliko dana primala hranu i imala boli to se osušila i na zadržnoj vagi pokazivala je kazaljka »samo« 7.25 kg. Duljina joj je bila 117 centimetara.

Naš »Dobrotvor« je još jednom stvarnošću potvrdio da govori istinu. Dana 17. X. 1951. pošao je sa svojim dobrim drugom FRANCEKOM D. na rijeku KUPU kod mjesta Rečice i bacajući svoj blinker — zakačio po prvom osjećaju ribu, no kad je pokušao radlati, udica se nije dala ni pomaknuti. Uvjeren da je uhvatio stari panj pusti batinu na ledinu i pođe do jedne kuće da posudi čamac, kako bi spasio što se spasiti dade. Kako je i Francek nadošao vidi da batina klizi prama vodi i dozove Josu, koji se trkom vrati. Kad je predao štap Josi, taj je imao što da osjeti čim je napeo svoj »Damil«. Štuka se bila zavukla u dno, a sigurno je i Damil zapeo za kakovu granu. No kada je riba sama odriješila tu prepreku, tada je batina počela putovati po ledini. Desetak minuta sa nekoliko

snažnih bijegova lijevo i desno i kapi-alka je uz pomoć Francekova »haka« bila na suhom. Razgledali su ju sa užitkom i Josu poljubi od veselja Franceka, koji mu je čestitao na lijepom uspjehu. Stavivši ju na »šintera« privezali su ju kod jedne vrbe i pošli uzvodno dalje loviti. Josu je još ulovio dvije štuke a Francek TRI, pa se vratiše po »mamicu«, a zatim krenuše biciklima u Karlovac.

Veselje, kojim je JOSO došao u Ribarsku zadrugu svome dobrom drugu Tonetu da pokaže svoj uspjeh moglo mu se čitati na licu sa njegovim dobrodušnim osmjehom.

Slika prikazuje »Dobrotvora« Josu sa njegovom lovinom, a kazaljka na automatskoj vagi pokazivala je: 6.35 kg. Duljina joj je bila 94 centimetra sa rijetko lijepim šarama i krasnim oblikom. Druge dvije su bile teške 1.85 i 1.15 kg.

Kako on imade mnogo dobrih prijatelja siguran sam da će se njegovu uspjehu radovati i potvrditi, da naš JOSO pridjevnik »Dobrotvora« zaslužuje, a i ostali priznati, da je naš Josu rutinirani ribič.

L. E.

SMRTNI NEPRIJATELJ JEZERSKE PASTRVE

Na sjeveroistočnom dijelu Sjedinjenih Država Amerike, na granici prema Kanadi, nalazi se pet velikih jezera. Povezana međusobno brojnim rijekama i rječicama, prostiru se sa svojim ogromnim površinama od istoka prema zapadu slijedećim redom: Ontario, Erie, Huron, Michigan i Gornje Jezero. Predjeli koji ih opkoljuju poznati su po svojim prirodnim ljepotama i bogatstvima. Među brojnim znamenitostima, nalaze se ovdje i slavni Niagara-slapovi, koji spajaju, ili bolje rečeno dijele Ontario jezero od Erie jezera.

Ova jezera spadala su nekada među najbogatija lovišta pastrva na svijetu. Samo u američkom dijelu jezera Huron lo-

vilo se godišnje oko 1,720.000 funti (oko 850.000 kg) pastrva, u kanadskim dijelovima istog jezera čak 4,000.000 funti. Ovakovi ulovi nisu bile iznimke već prosječni ulovi kroz 30—40 godina. Tako je to bilo do pred drugu svjetski rat. Međutim od 1936. god. dalje ulov pastrva se stalno smanjivao, i to u tolikoj mjeri da mnogi teško povjeruju u ispravnost brojeva. Godišnja lovina u američkim vodama jezera Huron srozala se u 1948. godini na nešto preko dvije tone! Uzevši u obzir ogromne dimenzije jezera može se reći da je pastrva praktički iščezla iz tih voda. U kanadskom dijelu istog jezera situacija je samo neznatno bolja. Ulov se smanjio na

desetinu svoje prijašnje vrijednosti, koja je iznosila u najboljim godinama i do četiri milijuna kg.

Što je uzrokovalo ovu, u pravom smislu riječi, prirodnu katastrofu? Jesu li neke nepoznate prirodne sile odigrale svoju kobnu ulogu? Je li čovjek nekom svojom bezobzirnom djelatnošću, neracionalnim lovom, štetnom industrijom, nepovoljnim gradnjama, ili na koji drugi način, opet jednom uništio jedno veliko prirodno bogatstvo?

Ovaj put su priroda i čovjek zajedno prouzročili ovo strahovito istrebljenje plemenite ribe.

U kasnu jesen 1941. godine našao je kanadski ribič A. E. Crewe u svojim mrežama neobičnu lovinu. Bile su to dvije nejednake ribe čvrsto međusobno povezane. Jedna je od njih bila velika jezerska pastrva. Druga je bila slična jegulji, neugodna izgleda, dugačka oko pola metra. Njovim ustima bila je čvrsto pripijena uz bok pastrve, koju nije napustila niti nakon što je par sati bio izvaden iz vode. Kad su je silom otrgli od pastrve, ostala je na ovoj krvava izgrizena rana. Crewe nije znao što je uhvatio. Pokazao je svoj plijen kanadskim naučenicima, koji su bili vrlo začuđeni i nešto uznemireni. Rastumačili su ribiču, da je to što je uhvatio, prvi primjerak morskog piškora, koji je ikada viđen u jezeru Erie ili u bilo kojem od Velikih Jezera zapadno od Niagara slapova. Morski je piškori dugačak 30—80 cm. Zajedno s manjim riječnim i još manjim potočnim piškorom spada u porodicu Petromyzontidae, što grčki znači »koji liže kamen«. Ime im potiče otuda što se, kao na ribu, prisiše i na kamen u svrhu odmora. Piškori je riba niskog razvojnog stepena. Kostiju nema, čak ni kičme. Mjesto nje prolazi mu u leđima samo prut elastičnog tkiva, tzv. Chorda dorsalis. Koža mu je glatka, sluzava, plavkasto-siva, ljušaka nema. U doba parenja posuta je smeđim i žutim mrljama. Uprkos svojoj relativno jednostavnoj građi, tijelo mu je odlično prilagodeno životu grabežljivca. Dug, vitak i brz, on lako zasjedne na nesretnu ribu i zagriže se na njeno tijelo svojim ustima, koja su građena poput jedne okrugle, čašaste sisaljke (piškori spadaju u razred Cyclostomata). Nizovima oštih zubi i jezikom poput rašpe probija ljuške ili kožu žrtve, te čupa njeno meso. Zlijezde oko ustiju luče sok koji sprječava zgrušavanje krvi žrtve. Piškori ostaje na napadnutoj ribi dok se ne zasiti ili dok ona ne ugine, a neki put ne napušta ni mrtvu ribu. Život piškora traje četiri i pol

do šest i pol godina. Prvih četiri do pet godina boravi kao ličinka u rijeci u kojoj se izlegao, ukopan u pijesku dna. Koncem pete godine metamorfozira u odraslu formu, i odlazi niz rijeku u jezero. U odrasloj formi živi još jednu do jedne i pol godine.

Koncem tog razdoblja ulazi ponovno u jednu rijeku i putuje uzvodno radi mriještenja. Mužjaci i ženke sele zajedno u velikim jatima. Te seobe zbivaju se u ljetnim mjesecima, od aprila do jula. Kreću se uglavnom noću. Oba spola zajedno grade gnijezda, micajući kamenje svojim ustima. Ženka liježe 24.000—100.000 jajica. Nakon mriještenja piškori ugibaju.

Prema nekim navodima meso piškora je tečno. Nekada je zacijelo bilo mnogo cijenjeno. Priča se da je u srednjem vijeku jedan engleski kralj umro od toga što je pojeo previše tih riba.

Morski je piškori dakle uništio pastrve na Velikim Jezerima, i time uzrokovao propast najvećih lovišta pastrva na svijetu. Posljednjih godina 90% svih ulovljenih pastrva Huron nosile su na sebi brazgotine njegovih ugriza. Na mnogim ribama nade su dvije, tri pa i više brazgotina. Rane se nalaze uglavnom na većim primjercima, jer piškori radije napada veće ribe a osim toga manje rijetko kad prežive njegov napadaj. Rane su različito duboke, katkada dopiru kroz sve mišiće do utrobe. Trajanje njegova napada iznosi od jednog sata do tjedan dana. Pretpostavlja se da na svaku pastrvu koja preživi, dolaze stotine možda i tisuće koje podlegnu rani. Kad jesenske bure uzburkaju jezera, ribari ulove ogromne količine mrtve ribe u stanju raspadanja, uzvitlane sa dna.

Piškori zasada napada uglavnom samo jezerske pastrve, jer njene male i nježne ljuške pružaju naročito slab otpor njegovu ugrizu. Nema međutim nikakve sumnje, da će, kad istrijebe te ribe, uništavati i sve ostale ribe na jezeru.

Ribarska industrija na Velikim Jezerima donosi godišnje dvanaest milijuna dolara dobiti tamošnjim ribarima. Ona sada stoji pred ozbiljnom gotovo sigurnom opasnošću propasti. Mnoge prometne ribarske luke na obalama jezera, mogle bi uskoro opustjeti, napuštene od svojih žitelja, koji više ne nalaze u njima zarade. Nije dakle čudo da američke i kanadske vlasti poduzimaju sve moguće napore da suzbiju tog grabežljivca. Međutim tri godine intenzivna rada naučenjaka i ribarskih stručnjaka dovele su samo do vrlo skromnih rezultata. Nema gotovo više nade da bi se piškori mogao istrijebiti iz Velikih jezera. Pre-

Prvih četiri do pet
ca u rijeci u kojoj
jesku dna. Koncem
šira u odraslu for-
u jezero. U odra-
u do jedne i pol

a ulazi ponovno u
zvodno radi mrije-
e sele zajedno u
zbivaju se u ljet-
ila do jula. Kre-
Oba spola zajedno
i kamenje svojim
1.000—100.000 jaja-
piškori ugibaju.

ima meso piškora
cijelo bilo mnogo
u srednjem vije-
umro od toga što

le uništio pastrve
time uzrokovao
pastrva na svijetu.
svih ulovljenih pa-
ra sebi brazgotine
ogim ribama na-
i više brazgotina.
im na većim pri-
dije napada veće
ijetko kad prežive
i različito duboke,
mišiće do utrobe.
iznosi od jednog
etpostavlja se da
reživi, dolaze sto-
je podlegnu rani-
kaju jezera, ribari
mrtve ribe u sta-
e sa dna.

a uglavnom samo
ne male i nježne
lab otpor njegovu
ikakve sumnje, da
, uništavati i sve

a Velikim Jezeri-
taest milijuna do-
barima. Ona sada
vo sigurnom opa-
prometne ribarske
mogle bi uskoro
vojih žitelja, koji
arade. Nije dakle
dske vlasti podu-
re da suzbiju tog
godine intenziv-
arskih stručnjaka
skromnih rezul-
nade da bi se pi-
elikh jezera. Pre-

ostaje jedino da se ide za tim da se štete,
koje on prouzrokuje što više smanje.

Kako je piškori dospio u Velika Jezera?
U prijašnja vremena morski je piškori iz
mora zalazio samo u obalne dijelove rije-
ka za vrijeme mriještenja. U Ontario je-
zeru — naistočnijem od Velikih Jezera i
najbližem Atlantskom Oceanu — opažen
je već pred mnogo godina, i to nešto ma-
nja varijanta. Prilaz ostalim jezerima sprje-
čavali su mu Niagara slapovi. 1921. go-
dine izgrađen je Welland-ski Kanal, koji
im je otvorio put u Jezero Erie. Tako im
je čovjek sam omogućio ulaz u nove vode.
Piškori su u njih došli bilo vlastitom sna-
gom, bilo prisisani uz brodske trupove,
što je njihov omiljeni običaj. 1930. oni pre-
laze u jezero Huron, četiri godine kasnije
i u Michigan. 1946. godine konačno, dolaze
prvi izvještaji da se piškori naselio i u po-
sljednem od Velikih Jezera — u Gornjem
Jezeru. U proljeće 1949. ulovljeni su pri-
mjerci u rijekama koje spajaju Velika Je-
zera s najvećom rijekom Sjeverno-Ameri-
čkog kontinenta — s Missisipi-jem. I broj-

na manja jezera, koja se nalaze u tom po-
dručju već se zarazilo. Jedan pogled na ze-
mljopisnu kartu omogućiti će nam možda
da procijenimo ogromne gubitke, koje trpi
američko slatkovodno ribarstvo. I biološke
promjene u pogođenim vodama zauzeti će,
vjerojatno, najveće razmjere. Nije isklju-
čeno da će piškori mijenjati cijelu faunu
u velikom dijelu slatkih voda Američkog
kontinenta.

Organizirana borba protiv piškora po-
čela je 1946. godine u najširim razmjera-
ma, ali s neznatnim uspjesima. Uništava-
nje električnim spravama nije dalo povolj-
nih rezultata, kao ni pokušaj s trovanjem
ličinki. Najbolji rezultati postignuti su s
branama i klopama, stavljenim na puto-
ve, kojima jata polaze na mriještenje. Vje-
ruje se da je moguće na taj način jedno
jato potpuno uništiti. Međutim veliki broj
i isprepletenost rijeka, potoka i jezera u
ovom predjelu otežavaju i ovu metodu
borbe protiv grabežljivog piškora.

V. E.

VIJESTI IZ SPORTSKIH RIBOLOVNIH DRUŠTAVA

GRADNJA MRESTILIŠTA NA INITEZ

Potok Zelina nasadivan je posljed-
njih godina redovno mlađem domaće
pastrve. Agilni članovi društva »ZELI-
NA« trudili su se da se ovaj potok po-
novno napuči pastrvom. Mlađ se je na-
bavljao na mrestilištu Zagrebačkog
športskog ribolovnog društva u Samo-
boru i hidrobionima prevažao od Samo-
bora do Zeline kamionom.

Izgradnja mrestilišta kod drugih
društava i poteškoće prevoza mlađa,
navale su članove na gradnju vlastitog
malog mrestilišta. Društvo se je obra-
tilo za pomoć Savezu i ostalim društvi-
ma, pa je odmah kao prvu pomoć do-
bilo od Saveza 10.000 Din i od Zagre-
bačkog športskog ribolovnog društva
10.000 Din. Ostala društva pridružila su
se odmah pomažući ovu akciju društva
u Zelini.

Tako će tokom ove godine, ili naj-
kasnije početkom iduće biti dovršeno
još jedno pastrvsko mrestilište koje će
služiti poribljavanju i nasadivanju na-
ših voda, doprinoseći svoj dio općem
napretku ribarstva.

PRIPREME ZA PORIBLJAVANJE U 1952. GODINI

Visinske vode u Hrvatskoj moraju
se kroz nekoliko godina stalno poriblja-
vati da bi se postigla prijašnja napu-
čenost. U planu poribljavanja koji je
Savez športskih ribolovnih društava
Hrvatske predložio Glavnoj pravici za
ribarstvo predviđena je nabavka ikre
domaće pastrve iz Ličkog Lešća u ko-
ličini od 500.000 kom, a iz društvenog
mrestilišta u Samoboru 150.000 kom.
ikre kalifornijske pastrve. S ovom ko-
ličinom iskre podmirile bi se potrebe
najvažnijih voda u Hrvatskoj. Predvi-